

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om allmänna vägar**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om allmänna vägar skall revideras till den del den gäller fördelningen av kostnaderna för underhåll av bygdevägar mellan staten och kommunerna. Enligt gällande stadganden skall en kommun betala ersättning till staten för kostnaderna för byggande och underhåll av bygdevägar inom kommunens område. Syftet med propositionen är att kommunerna skall befrias från skyldigheten att betala ersättningar för bygdevägar.

Den gällande indelningen av vägtrafikleder i allmänna vägar, gator och byggnadsplanevägar samt enskilda vägar överensstämmer i huvuddrag med gällande stadganden. I synnerhet i glesbygderna finns det emellertid bygdevägar som på grund av att förhållandena har föränd-

rats inte längre kan anses ha sådan betydelse med hänsyn till den allmänna trafiken som avses i 8 § lagen om allmänna vägar. I tätorterna finns det å andra sidan sådana allmänna vägar som med tanke på deras uppgift kan jämföras med gator eller byggnadsplanevägar. Avsikten är att behovet av en översyn av det allmänna vägnätet skall utredas och att de ändringar som utredningen förutsätter skall inledas efter det att kommunerna befrias från att betala ersättningar för bygdevägar.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1996.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Allmänt

Staten svarar enligt lagen om allmänna vägar (243/54), nedan väglagen, i huvudsak för kostnaderna för väghållning beträffande allmänna vägar. Väghållningen i fråga om landsvägar bekostas i sin helhet av staten med vissa undantag. Kostnaderna för väghållning som gäller bygdevägar uppdelas mellan staten och kommunerna. Kommunerna skall betala ersättning till staten för en del av kostnaderna för väghållning angående bygdevägar. De andelar kommunerna skall betala bestäms enligt deras bärkraftsklasser. Ersättningen utgör 10—37 % i fråga om kostnaderna för underhåll av bygde-

vägar och 10—28 % i fråga om kostnaderna för byggande av sådana vägar.

Kommunernas bygdevägsersättningar utgjorde 1993 ca 47 milj. mk för byggande och ca 70 milj. mk för underhåll, dvs. sammanlagt ca 117 milj. mk, vilket utgör ca 2 % av kostnaderna för väghållningen för allmänna vägar.

1.2. Bakgrunden till nuläget

Vid beredningen av den gällande väglagen, som stiftades 1954 och som trädde i kraft vid ingången av 1958, utgjorde en omorganisering av väghållningen för det lokala vägnätet på landsbygden, dvs. de dåvarande kommunal- och byvägarna, en av de centrala frågorna. På

1940-talet och i början av 1950-talet utreddes olika alternativ, särskilt i syfte att organisera väghållningen beträffande byvägarna. Till en början planerades ett slags kommunalvägssystem, enligt vilket huvuddelen av byvägarna hade ändrats till kommunalvägar och kommunerna hade fått betydande statsunderstöd.

Man övervägde även att inrätta ett kommunalvägssystem, som skulle skötas av distrikt som var större än kommuner. Ett tredje alternativ var ett system med statsvägar, som hade inneburit att staten helt och hållet hade tagit de allmänna vägarna i sin besittning. Av olika orsaker visade sig emellertid inget av ovan nämnda alternativ möjligt att förverkliga under dåtida förhållanden.

Det ansågs dock viktigt och värt att eftersträva att byvägarna omhändertogs av staten. I praktiken ansågs detta möjligt förutsatt att kostnaderna på grund av väghållningen för dessa vägar inte i sin helhet skulle komma att belasta staten och att varje kommun deltar i kostnaderna för väghållningen för vägarna inom sitt område. Det var inte möjligt att lämna kommunalvägarna utanför reformen, eftersom det hade varit fel mot de kommuner som redan hade tagit hand om byvägarna såsom kommunalvägar. Om kommunalvägarna hade bevarats som en särskild grupp av allmänna vägar hade det även medfört att det hade funnits två slag av bygdevägar efter reformen. Man valde således en lösning enligt vilken en ny klass av vägar, bygdevägar, ersatte kommunal- och byvägarna.

I fråga om uppdelningen av kostnaderna för bygdevägarna mellan staten och kommunerna var utgångspunkten vid reformen att den andel som kommunerna skall betala av kostnaderna för byggande uppgår till 30 % och för underhåll 40 %. Dessa grundersättningar skulle höjas eller sänkas enligt den klass kommunen fastställs tillhöra på basis av dess ekonomiska bärkraft. En annan utjämningsgrund var landsvägarnas andel av de allmänna vägarna inom kommunens område, och en tredje utjämningsgrund var antalet bygdevägar i kommunen per invånare. En viktig orsak till att storleken på kommunernas bygdevägersättningar blev den som ovan nämnts var statsekonomins tillstånd, som inte ansågs tåla en större statlig insats, för att inte tala om att staten helt hade åtagit sig att svara för kostnaderna för väghållningen av de allmänna vägarna.

Redan under slutet av 1950-talet, strax efter att väglagen trätt i kraft, började man anse att bygdevägersättningarna blev alltför betungande för den kommunala ekonomin då påfrestningarna på kommunerna även i övrigt tilltog. Väglagen reviderades således synnerligen snabbt i fråga om bygdevägersättningarna. År 1960 sänktes kommunernas grundersättningar för kostnaderna för väghållning för bygdevägar från 30 % till 20 % för byggande och från 40 % till 25 % för underhåll. Trots att bygdevägersättningarna sänktes ansågs de fortfarande belasta den kommunala ekonomin för mycket. På 1960- och 1970-talen framfördes därför i många sammanhang att man borde avstå från ersättningarna antingen helt eller åtminstone delvis. De grunder enligt vilka ersättningarna fastställdes ansågs även invecklade och svårttydda samt oändamålsenliga bl.a. med tanke på de praktiska arrangemangen inom väghållningen.

År 1981 reviderades de grunder enligt vilka ersättningarna fastställs så att deras storlek enbart blev beroende av kommunens bärkraftsklass. Samtidigt befriades kommunerna från att betala ersättningar för de bygdevägs-kostnader som uppstår då landsvägar byggs. Revideringen innebar att kommunernas börda på grund av bygdevägarna blev litet lättare. Vid beredningen av lagändringen föreslog Finlands stadsförbund och Suomen Kunnallisliitto i sina utlåtanden att kommunerna skall befrias helt från kostnaderna för byggande och underhåll av bygdevägar eller åtminstone från underhållskostnaderna.

1.3. Bedömning av nuläget och föreslagna ändringar

Bygdevägersättningarnas betydelse har avtagit med avseende på statsekonomin under årtiondenas gång. I dag kan deras betydelse anses synnerligen ringa. Ersättningarna har inte heller längre någon nämnvärd betydelse för finansieringen av väghållningen i fråga om allmänna vägar. De grunder som en gång motiverade införandet av systemet med bygdevägersättningar är inte längre hållbara under dagens förhållanden.

Det är känt att kommunernas ekonomiska börda är stor i dag. Som en följd av att biltrafiken ökar och befolkningen flyttar till tätorterna har kommunernas utgifter för väg-

trafikleder, som de är tvungna att finansiera närapå enbart med avkastningen av kommunalskatten, vuxit i snabb takt sedan 1950-talet. Bygdevägsersättningarna utgör en liten del av dessa med tanke på hela landet. För sådana små och mindre bemedlade kommuner där bygdevägarnas antal ofta ännu är relativt stort utgör bygdevägsersättningarna däremot fortfarande en betydande belastning för ekonomin. Kommunerna är inte jämlika sinsemellan i fråga om bygdevägsersättningarna på grund av geografiska faktorer och olika struktur hos bebyggelsen. De kommuner där det på grund av ovan nämnda orsaker finns mycket bygdevägar är tvungna att betala betydligt mer bygdevägsersättningar per invånare än de kommuner där landsvägarnas andel är stor.

Den årliga indrivningen av bygdevägsersättningar är en uppgift som består av många skeden och som kräver mycket arbete i förhållande till beloppet av ersättningarna.

För att råda bot på olägenheterna föreslås det att lagen ändras så att kommunerna befrias från betalningen av bygdevägsersättningar. Dessutom föreslås det att de ändringar som föranleds av detta skall göras i andra stadganden i lagen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De ersättningar som kommunerna betalade till staten för byggande och underhåll av bygdevägar uppgick sammanlagt till ca 117 milj. mk år 1993. Beloppet av ersättningarna har reellt sett förblivit närapå oförändrat och kommer reellt sett att förbli detsamma även under kommande år.

De administrativa kostnader som uppkommer för staten på grund av indrivningen av bygdevägsersättningar utgör 2—3 % av ersättningarnas årliga totalbelopp.

Om bygdevägsersättningarna slopas innebär detta sammanfattningsvis att statens årliga inkomster minskar med 117 milj. mk enligt kostnadsnivån för år 1993. Under momentet 26.97.31. Allmänna statsandelar till kommunerna i budgetpropositionen för 1995 föreslås att 109 miljoner mark dras ifrån allmänna statsandelar till kommunerna i syfte att kompensera detta.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

3. Beredningen av propositionen

Trafikministeriet gav 1987 väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i uppgift att utreda väghållningssystemets nuläge och problem samt behovet att utveckla systemet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorde en utredning i samarbete med Finlands stadsförbund, Suomen Kunnallisliitto och Finlands svenska kommunförbund. Utredningen blev klar i slutet av 1988. I utredningsrapporten framställs enligt uppdraget väghållningssystemets nuläge och problem samt behovet att utveckla systemet i fråga om följande fyra helheter:

1. Den administrativa indelningen av vägtrafiklederna och uppdelningen av väghållningsansvaret mellan staten, kommunerna och fastighetsägarna.

2. Uppdelningen av väghållningskostnaderna mellan staten, kommunerna och fastighetsägarna.

3. Förvaltningsförfaranden som hänför sig till indelningen av vägtrafikleder och olika system för ersättning och bidrag samt övriga system.

4. Samarbetet mellan de olika organen inom väghållningen.

Ett av de förslag till utvecklande av väghållningssystemet som ingår i utredningsrapporten gäller befrielse för kommunerna från skyldighet att betala bygdevägsersättningar.

Trafikministeriet begärde under förra delen av år 1989 utlåtanden om utredningsrapporten från inrikesministeriet, arbetskraftsministeriet, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Finlands stadsförbund, Suomen Kunnallisliitto, Finlands svenska kommunförbund och Landskapsförbundens centralförbund. Arbetskraftsministeriet tog i sitt utlåtande ställning endast till de förslag som gällde vissa förvaltningsförfaranden som anknyter till beviljandet av sysselsättningsanslag. De övriga remissinstanserna förhöll sig positiva till de förslag till utvecklande av väghållningssystemet som ingick i utredningsrapporten. De ansåg att befriandet av kommunerna från bygdevägsersättningarna var ett av de förslag som bör förverkligas i mest brådskande ordning.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid trafikministeriet. Utlåtanden om den har begärts hos finansministeriet, inrikesministeriet och Finlands Kommunförbund.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

5 §. Enligt paragrafen bekostas väghållningen av landsvägar av staten och kostnaderna för väghållningen av bygdevägar fördelas mellan staten och kommunerna. För att kommunerna skall befrias från bygdevägsersättningarna föreslås att paragrafens andra mening stryks och att den första meningen ändras så att staten bekostar väghållningen av allmänna vägar, dvs. även bygdevägar, i enlighet med stadgandena i 10 kap. med de undantag som stadgas där.

18 §. Enligt paragrafens andra mening får den avgift som eventuellt uppbärs för utnyttjande av en frigående färja som hör till allmän väg inte i fråga om bygdeväg vara större än vad de kostnader som uppkommer av färjans underhåll förutsätter. Stadgandet anknuter till kommunernas skyldighet att delta i kostnaderna för bygdevägars underhåll, dit även kostnaderna för underhåll av färjan hänförs. På grund av att bygdevägsersättningarna inte längre skall uppbäras föreslås att den andra meningen i paragrafen stryks.

24 §. Enligt paragrafen beslutar trafikministeriet om ändring av bygdeväg till landsväg och om ändring av landsväg till bygdeväg. Eftersom staten svarar på samma sätt för kostnaderna för väghållning i fråga om både landsvägar och bygdevägar sedan systemet med bygdevägsersättningarna har frångåtts, kommer ovan nämnda beslut om vägarnas klassificering inte längre att ha samma betydelse som hittills. Därför föreslås att beslutsbefogenheten i frågan överförs från trafikministeriet till vägverket.

82 §. Enligt paragrafen betalas kostnaderna för byggande och underhåll av landsvägar av statsmedel då staten är väghållare, med undantag för nedan nämnda undantagsfall. Då bygdevägsersättningarna inte längre skall uppbäras betalas på motsvarande sätt även kostnaderna för byggande och underhåll av bygdevägar av statsmedel. Därför föreslås att paragrafen revideras så att den gäller allmänna vägar i stället för landsvägar.

Det föreslås att mellanrubriken *Landsvägar*, som föregår paragrafen, upphävs.

83 §. Paragrafen gäller betalning av ersättningar i de fall där en stad [eller köping] på grund av förordnande om väghållning, som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 §, är skyldig att sköta byggande och underhåll av

väg. År 1981 reviderades 20 § 1 mom. så att det gäller alla kommuner i stället för städer [eller köpingar]. Antagligen av misstag gjordes det ingen motsvarande revidering av 83 §. Det föreslås att felet rättas till nu. På grund av att bygdevägsersättningarna skall bortfalla föreslås att paragrafen revideras av samma orsak som den föregående så att den gäller allmänna vägar i stället för landsvägar.

84 §. Enligt paragrafen skall kommunen betala ersättning till staten för kostnaderna för byggande och underhåll av bygdevägar inom sitt område i enlighet med stadgandena nedan. På grund av ändringen av 5 och 82 §§ föreslås att paragrafen upphävs.

Det föreslås att mellanrubriken *Bygdevägar*, som föregår paragrafen, upphävs.

85—87 §§. Paragraferna anknuter till 84 § och även de föreslås bli upphävda.

88 och 89 §§. Paragraferna gäller kommunens rättighet att få ersättning av staten för kostnader för byggande och underhåll av bygdevägar då kommunen är väghållare. Nämnda rättighet ingår i den ändrade 83 §. Paragraferna föreslås bli upphävda.

92 §. Enligt 3 mom. fördelas de medel, som väghållaren beträffande en bygdeväg uppbär i avgifter för utnyttjande av en färja eller i ersättning för upplåtelse av ett område eller någon annan dylik gottgörelse, mellan staten och den kommun på vars område bygdevägen finns i samma förhållande som väghållningskostnaderna för nämnda väg. Då det gäller en väg som finns på en stads [eller köpings] stadsplanerade område, överförs nämnda medel, med undantag för färjavgifter, dock i sin helhet till kommunen i fråga. Då staten ensam svarar även för kostnaderna för underhåll av bygdevägar sedan bygdevägsersättningarna avskaffats, är det naturligt att även ovan nämnda medel i sin helhet överförs till staten. Då det inte längre görs någon skillnad mellan olika kommunformer behövs det inte längre några särskilda stadganden om städer [eller köpingar]. Av ovan nämnda skäl föreslås att momentet ändras så att det endast gäller sådana fall där kommunen på grund av förordnande om väghållning, som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 §, är skyldig att sköta byggande och underhåll av

flyter in i form av avgifter eller ersättningar beaktas då de ersättningar som avses i 83 § fastställs.

94 §. Paragrafens 1 mom. gäller indrivning av bygdevägersersättningar. Ändringen av 5 § och upphävandet av 84 § förutsätter att momentet upphävs. Ändringen av det nuvarande 2 mom. och upphävandet av 5 mom. beror på ovan nämnda ändringar.

95 §. Ändringen av 1 mom. beror på att 5 § ändras och 84 § upphävs. Enligt 2 mom. kan kommunen befrias från en förbindelse som den har ingått enligt 1 mom. Beslut i denna fråga fattas av trafikministeriet eller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beroende på vilken myndighet som har fastställt vägplanen. För att förenkla förvaltningsförfarandet föreslås att beslutsbefogenheten överförs enbart till vägverket. Det föreslås att ett stadgande om detta skall ingå i 2 mom.

96 §. Paragrafen föreslås bli upphävd med anledning av att 5 § ändras och 84 § upphävs.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Lagförslaget förutsätter att förordningen om allmänna vägar (482/57) revideras. I lagen om allmänna vägar måste på grund av den reform som gäller miljöförvaltningen göras också andra ändringar, som även de kräver att förordningen ändras. Därför kommer alla de ändringar som krävs i förordningen att beredas särskilt sedan lagändringarna blivit behandlade i riksdagen.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft från början av år 1996 så att under 1996 skall kommuner inte åläggas ersättningar för kostnader av bygdevägar 1995.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 21 maj 1954 om allmänna vägar (243/54) mellanrubriken före 82 och 84 §§, 84—89 §§, 94 § 1 och 5 mom. samt 96 §,

av dessa lagrum 84 § sådan den lyder i lag av den 12 november 1993 (959/93), 85 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 januari 1981 (51/81), 86, 87 och 89 §§ samt 94 § 5 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 94 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 15 april 1988 (334/88) och 96 § sådan den lyder i lag av den 25 januari 1993 (71/93), samt

ändras 5, 18, 24, 82 och 83 §§, 92 § 3 mom., 94 § 2 mom. och 95 §,

av dessa lagrum 18 § sådan den lyder i lag av den 9 augusti 1963 (404/63) och 94 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 8 juli 1961 (390/61), som följer:

5 §

Väghållningen för allmänna vägar bekostas av staten i enlighet med stadgandena i 10 kap. och med de undantag som anges där.

18 §

Om särskilda skäl föreligger kan genom förordning stadgas att skälig gängse avgift skall uppbäras för utnyttjande av en frigående färja som hör till en allmän väg. För utnyttjande av en linstyrd färja skall dock ingen avgift uppbäras.

24 §

Beslut om byggande av allmän väg, om ändring av enskild väg till allmän väg och om indragning av allmän väg eller om att begagnande av mark såsom en vägs biområde skall upphöra fattas av trafikministeriet, såvida inte beslutanderätten i särskilda frågor genom förordning har ombetrotts vägverket eller någon annan myndighet.

Vägverket fattar beslut om ändring av en bygdeväg till landsväg och om ändring av en landsväg till bygdeväg.

82 §

Kostnaderna för byggande och underhåll av allmänna vägar betalas av statsmedel då staten är väghållare, om inte annorlunda stadgas nedan.

83 §

Åligger det till följd av förordnande som har

meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § kommunen att dra försorg om byggande av allmän väg, betalas ersättning av statsmedel till väghållaren i enlighet med det kostnadsförslag som vägverket och kommunen har godkänt, om det inte i fråga om vissa kostnadsbelopp har överenskommit att ersättning skall betalas enligt de verkliga kostnaderna. Har kostnadsförslaget inte sålunda godkänts, betalas ersättningen enligt de verkliga kostnader som prövas nödvändiga, och i dessa inräknas kostnaderna för underhåll av väg som är under byggnad.

Är en kommun på grund av ett förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § skyldig att sköta underhåll av allmän väg, betalas till kommunen av statsmedel i ersättning det belopp vartill kostnaderna för nödvändigt underhåll beräknas uppgå. Beloppet fastställs sedan kommunen har beretts tillfälle att framlägga förslag i saken. Då beloppet fastställs skall som jämförelsegrund betraktas vad vägar av motsvarande art kostar staten i underhåll. Har en väg försetts med permanentbeläggning på kommunens bekostnad, inräknas i kostnaderna för underhållet, förutom de egentliga underhållsutgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt får utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

92 §

 Då kommunen på grund av ett förordnande som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § är skyldig att sköta väghållningen för

en allmän väg, skall de medel som kommunen uppburit i avgifter för utnyttjande av färja enligt 18 § eller i ersättning för överlåtelse av ett område eller i annan dylik gottgörelse beaktas då den ersättning som avses i 83 § fastställs.

94 §

 De ersättningar som avses i detta kapitel och som staten skall betala till kommunerna fastställs av vägverket, som betalar dem till kommunerna inom 60 dagar, räknat från dagen för fastställandet av ersättningarna.

95 §

Utan hinder av vad som ovan stadgas kan kommunen i särskilda fall åta sig att helt eller delvis svara för väghållningskostnaderna för en viss allmän väg.

När skäl därtill föreligger kan vägverket befria kommunen från en förbindelse som den har åtagit sig enligt 1 mom.

 Denna lag träder i kraft den
 199 .

Den ändring i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som denna lag förorsakar beaktas när det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen enligt lagen om statsandelar till kommunerna (688/92) fastställs.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 30 september 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Trafikminister *Ole Norrback*

Lag

om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 21 maj 1954 om allmänna vägar (243/54) mellanrubriken före 82 och 84 §§, 84—89 §§, 94 § 1 och 5 mom. samt 96 §,

av dessa lagrum 84 § sådan den lyder i lag av den 12 november 1993 (959/93), 85 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 januari 1981 (51/81), 86, 87 och 89 §§ samt 94 § 5 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 94 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 15 april 1988 (334/88) och 96 § sådan den lyder i lag av den 25 januari 1993 (71/93), samt

ändras 5, 18, 24, 82 och 83 §§, 92 § 3 mom., 94 § 2 mom. och 95 §,

av dessa lagrum 18 § sådan den lyder i lag av den 9 augusti 1963 (404/63) och 94 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 8 juli 1961 (390/61), som följer:

Gällande lydelse

5 §

Väghållningen beträffande landsväg bekostas av staten i enlighet med stadgandena i 10 kapitlet med däri angivna undantag. *I fråga om bygdeväg fördelas väghållningskostnaderna mellan staten och kommunerna enligt vad i nämnda kapitel stadgas.*

18 §

Genom förordning må, ifall särskilda skäl föreligga, förordnas, att för begagnande av till allmän väg hörande frigående färja uppbäres skälig gängse avgift, *som, då fråga är om bygdeväg, likväl icke må vara högre än vad kostnaderna för färjans underhåll förutsätta.* För begagnande av linstyrd färja må avgift icke uppbäras.

24 §

Beslut om byggande av allmän väg, om förändring av bygdeväg till landsväg, av landsväg till bygdeväg eller av enskild väg till allmän, så och beslut om indragning av allmän väg eller om att marks begagnande såsom vägs biområde skall upphöra, fattas av ministeriet [för kommunikationsväsendet och allmänna arbete-na], där ej beslutanderätten i särskilda fall genom förordning ombetrotts väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller annan myndighet.

Föreslagen lydelse

5 §

Väghållningen *för allmänna vägar* bekostas av staten i enlighet med stadgandena i 10 kap. och med de undantag som anges där.

18 §

Om särskilda skäl föreligger kan genom förordning *stadgas* att skälig gängse avgift *skall* uppbäras för *utnyttjande* av en frigående färja som hör till en allmän väg. För *utnyttjande* av en linstyrd färja *skall dock ingen* avgift uppbäras.

24 §

Beslut om byggande av allmän väg, om ändring av enskild väg till allmän väg och om indragning av allmän väg eller om att begagnande av mark såsom en vägs biområde skall upphöra fattas av *trafikministeriet, såvida inte* beslutanderätten i särskilda *frågor* genom förordning *har* ombetrotts *vägverket* eller *någon* annan myndighet.

Vägverket fattar beslut om ändring av en bygdeväg till landsväg och om ändring av en landsväg till bygdeväg.

Gällande lydelse

Landsvägarna

82 §

Kostnaderna för byggande och underhåll av landsvägar erläggas, då staten är väghållare, av statsmedel, såvitt icke nedan annorlunda stadgas.

83 §

Åligger till följd av förordnande, som beträffande väghållning meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 §, stad [eller köping] att ombesörja byggande av landsväg, utgives till väghållaren ersättning av statsmedel i enlighet med den kostnadsberäkning, som godkänts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt kommunen, såvitt icke i fråga om vissa kostnadsbelopp överenskommits, att ersättning skall utgå enligt de verkliga kostnaderna. Har ej kostnadsberäkning sålunda godkänts, utgår ersättningen enligt de verkliga kostnader, som prövas nödiga, och inräknas i dessa jämväl kostnaderna för underhåll av väg, som är under byggnad.

Är stad [eller köping] på grund av förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § pliktig att ombesörja landsvägs underhåll, utbetalas till densamma av statsmedel i ersättning det belopp, vartill kostnaderna för nödigt underhåll beräknas uppgå. Beloppet fastställs, efter det kommunen beretts tillfälle att framställa förslag i saken. Såsom jämförelsegrund vid beloppets fastställande skall betraktas vad vägar av motsvarande art kosta staten i underhåll. Har väg på kommunens bekostnad försetts med permanent beläggning, inräknas i kostnaderna för underhållet, förutom de egentliga underhållsutgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta å kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt få utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

Bygdevägarna

84 §

Är staten väghållare, är kommunen skyldig att enligt vad som stadgas nedan till staten betala ersättning för de kostnader som byggandet och underhållet av bygdevägarna inom kommunens

Föreslagen lydelse

(mellanrubriken upphävs)

82 §

Kostnaderna för byggande och underhåll av *allmänna vägar* betalas av statsmedel då staten är väghållare, om inte annorlunda stadgas nedan.

83 §

Åligger det till följd av förordnande som *har* meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § *kommunen* att *dra försorg* om byggande av *allmän väg*, betalas ersättning av statsmedel till väghållaren i enlighet med det *kostnadsförslag* som *vägverket* och kommunen har godkänt, om det inte i fråga om vissa kostnadsbelopp har överenskommits att ersättning skall betalas enligt de verkliga kostnaderna. Har *kostnadsförslaget* inte sålunda godkänts, betalas ersättningen enligt de verkliga kostnader som prövas nödvändiga, och i dessa inräknas kostnaderna för underhåll av väg som är under byggnad.

Är en *kommun* på grund av ett förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § *skyldig* att *sköta* underhåll av *allmän väg*, betalas till kommunen av statsmedel i ersättning det belopp vartill kostnaderna för nödvändigt underhåll beräknas uppgå. Beloppet fastställs sedan kommunen *har* beretts tillfälle att *framlägga* förslag i saken. *Då beloppet fastställs* skall som jämförelsegrund betraktas vad vägar av motsvarande art kostar staten i underhåll. Har en väg försetts med permanentbeläggning på kommunens bekostnad, inräknas i kostnaderna för underhållet, förutom de egentliga underhållsutgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt får utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

(mellanrubriken upphävs)

84 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

område medför, dock inte för kostnaderna för färjor på bygdevägarna.

Hos kommunerna uppbärs inte ersättning för de kostnader som nämns i 1 mom., om kostnaderna föränleds av byggande eller underhåll av landsväg, järnväg, flygfält eller kanal.

85 §

Såsom kostnad för byggande av bygdeväg anses de nödigbefunna verkliga kostnader, som föränledas av vägens byggande. Till dem räknas även kostnad för underhåll av väg, som är under byggnad.

Kostnaderna för underhåll av de inom kommuns område belägna bygdevägarna bestäms i enlighet med det i arbetsplanen för årligt underhåll av bygdevägar upptagna kostnadsförslaget, vilket fastställs av väg- och vattenbyggnadsdistriktet. Innan kostnadsförslaget fastställs, skall kommunens utlåtande därom inhämtas.

(upphävs)

85 §

86 §

Ersättningen för väghållningen i fråga om bygdevägar bestäms enligt den i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (665/67) avsedda bärkraftsklassificeringen på sätt i 87 § stadgas.

(upphävs)

86 §

87 §

Kommunerna betalar ersättning för byggande och underhåll av bygdevägar enligt följande:

(upphävs)

87 §

Bärkrafts- klass	Ersättning för underhålls- kostnader i procent	Ersättning för vägbyggnads- kostnader i procent
1	10	10
2	13	12
3	16	14
4	19	16
5	22	18
6	25	20
7	28	22
8	31	24
9	34	26
10	37	28

88 §

Kommun, som är väghållare, är berättigad att av statsmedel utfå kostnadsersättning för bygdevägs byggande och underhåll. Kostnaden bestäm-

(upphävs)

88 §

Gällande lydelse

mes med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 83 §. I ersättning utbetalas det belopp, som enligt 87 § skulle stanna staten till last, om den vore väghållare.

Är kommun endast till en del väghållare i fråga om de inom dess område belägna bygdevägarna, skall ersättningen jämkas i enlighet därmed.

89 §

Ombesörjer kommun på grund av förordnande utfärdad med stöd av 21 § väghållningen beträffande bygdeväg inom annan kommuns område, har den rätt till ersättning av staten för väghållningskostnaderna. Ersättningen bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 83 §. Av ersättningen skall den kommun, inom vars område vägen är belägen, till staten betala den andel som stadgats i 87 §.

92 §

De medel, som väghållare beträffande bygdeväg uppbär i avgifter enligt 18 § för begagnande av färja eller i ersättning för upplåtelse av område eller i annan dylik gottgörelse, fördelas mellan staten och den kommun, inom vars område bygdevägen är belägen, i samma förhållande som kostnaden för sagda vägs underhåll, dock så, att, där fråga är om väg inom stads [eller köpings] stadsplanelagda område, medlem, med undantag av färjavgifterna, i sin helhet tillfalla vederbörande kommun.

94 §

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall för varje år i efterhand fastställa de ersättningar som kommunerna skall betala enligt detta kapitel. Ersättningarna skall inbetalas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inom sextio dagar från den tidpunkt då kommunen fick kännedom om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beslut.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fastställer jämväl de i detta kapitel avsedda ersättningar, som staten skall utgiva till kommunerna. Dessa ersättningar utbetalas till kommunerna genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen försorg inom sextio dagar, räknat från dagen för fastställandet av ersättningarna.

Fördröjs utbetalningen av i denna paragraf avsedd ersättning, den i 3 mom. nämnda för-

Föreslagen lydelse

89 §

(upphävs)

Då kommunen på grund av ett förordnande som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § är skyldig att sköta väghållningen för en allmän väg, skall de medel som kommunen uppburit i avgifter för utnyttjande av färja enligt 18 § eller i ersättning för överlåtelse av ett område eller i annan dylik gottgörelse beaktas då den ersättning som avses i 83 § fastställs.

94 §

(1 mom. upphävs)

De ersättningar som avses i detta kapitel och som staten skall betala till kommunerna fastställs av vägverket, som betalar dem till kommunerna inom 60 dagar, räknat från dagen för fastställandet av ersättningarna.

(5 mom. upphävs)

Gällande lydelse

skottsersättningen undantagen, skall den som är skyldig att betala ersättningen i ränta erlægga 12 procent om året på beloppet, räknat från den dag, då utbetalningen senast borde ha skett, fram betalningsdagen.

95 §

Utan hinder av vad ovan stadgats må kommun för särskilt fall åta sig att beträffande viss landsväg delvis eller helt svara för väghållningskostnaden eller i fråga om bygdevägar förbinda sig att svara för dylik kostnad i större utsträckning än ovan i detta kapitel är stadgat.

När skäl därtill är, må kommun befrias från förbindelse, som den enligt 1 mom. åtagit sig.

96 §

Vägverkets centralförvaltning kan av särskilda skäl höja beloppet av den ersättning som en kommun enligt detta kapitel är berättigad att få av staten.

Om det av ekonomiska orsaker är svårt för kommunen att inom utsatt tid betala en ersättning som har påförts kommunen enligt stadgandena i detta kapitel, kan vägverkets centralförvaltning bevilja förlängning av betalningstiden.

Föreslagen lydelse

95 §

Utan hinder av vad som ovan stadgas kan kommunen i särskilda fall åta sig att helt eller delvis svara för väghållningskostnaderna för en viss allmän väg.

När skäl därtill föreligger kan vägverket befria kommunen från en förbindelse som den har åtagit sig enligt 1 mom.

96 §

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den
199 .

Den ändring i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som denna lag förorsakar beaktas när det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen enligt lagen om statsandelar till kommunerna (688/92) fastställs.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
